

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Frit Danmark

Nr. 9

Udgivet af en Kreds af Danske

Dec. 1942

Den tyske Lydregering i Danmark

Ministeriet Scavenius' Tillræden blev i brede Kredse modtaget med en vis Lettelse. Det kan ikke nytte at nægte det. Den Uges Forhandlinger, som gik forud, indeholdt saa mange ildevarslende Epitoder, at man kunde gaa ud fra, at den saa længe ventede, med vel nok af de færreste ønskede klare Afgørelse mellem dansk og tysk Magtbeføjelse nu maatte komme til at foreligge. En af Tyskerne godkendt Regering kunde den danske Rigsdag da ikke lade sig byde, og man var derfor indstillet paa, at nu kom det Nej, som uafvendeligt vilde have placeret Danmark og det danske Folk ved Siden af Norge og Nordmændene.

Men endnu en Gang svigtede Rigsdagen Folket. Med den Tilbøjelighed til Kompromiset, som desværre synes at være et dansk Karaktertræk, accepterede alle Rigsdagens Partier en Regering, hvis Chef Tyskerne paatvang os. Han valgte sig Medarbejdere, højtstaaende Embedsmænd og Fagforbundenes Førstemand, som indgav Offentligheden en vis Tillid, men det var og det er kun falsk Tryghed. Da Ministeriet Buhl afløstes af Ministeriet Scavenius, blev en dansk folkevalgt Regering erstattet med en paanødt tysk Lydregering. Begivenhederne har allerede vist det. Kun Tyskerne og deres danske Haandlangere har haft Anledning til at glæde sig. Det danske Folk saa sandelig ikke. Tirsdag den 15. December præsenterede Statsministeren sig i Folketinget med Vareaagrenen Valdemar Thomsen under den ene Arm og Konspiratoren Hr. Hartel under den anden. Det er særdeles lærerigt, at Statsministeren blandt samtlige Finanslovdførere alene støttede sig til disse to Folk, som Tyskerne sætter deres Lid til som Afløserne for den nuværende Regering. Det er endvidere lærerigt, at alt, hvad det danske Folkesyre formaaede at give Ud-

tryk for af Danskhed, af Selvstændighed og af Stolthed — og det var ikke stort —, fejede Hr. Ribbentrops Tillidsmand, Erik Scavenius, bort med en Haandbevægelse og nøjedes med at nagle Rigsdagen — og ikke mindst Knud Kristensen, Manden, der ikke vilde sidde i Regeringen med Scavenius — til Udtalelsen om, at der i Dag ikke kan føres nogen privat Udenrigspolitik. Det skal naturligvis forstaas saaledes, at Hr. Scavenius har Eneret paa at afgøre, hvilken Udenrigspolitik Danmark maa føre. Han alene ved det, og han faar sin Viden direkte fra Wilhelmsstrasse!

Næppe var Regeringen traadt til og Bemyndigelsesloven givet den, før Retstilstanden i Landet blev yderligere forværret. Snesevis af Arrestationer blev foretaget uden lagttagelse af de simpleste Retsregler. Arrestanter „udleveredes“ til Tyskerne, uden at nogen vidste hvorfor eller hvad der skete med dem. Under Kommunistrækket fængsledes i hundredevis af Personer, Kommuniste og Ikke-Kommuniste, blandt hvilke Tyskerne pillede en Del ud, som overførtes til tysk Fængselsafdeling, hvor deres Skæbne er fuldstændig ukendt.

End ikke mod disse tyske Arrestationer af danske Statsborgere har Regeringen haft noget at indvende. Kun den danske Politietats menige Tjenestemænd, som loyalt — til Tider, synes man, for loyalt — udfører en beklagelig Pligt, protesterede — selvfølgelig forgæves — imod at skulle bruges af Besættelsesmagtens hemmelige Polititjeneste til Handlinger, der krænkede det danske Retssamfund paa det groveste.

Saa blev Professor Ole Chievitz og flere andre landskendte danske Børgere afhentet af tysk Gestapo, hensat i tysk Fængsel og underkastet tysk Krigsrettsforhør — og saa, endelig, mandede Rigsdagen sig op til at afkræve Regeringen

en Slags Forklaring... Det vilste sig da, at Tyskerne virkelig havde forhandlet med Regeringen om at arrestere Chievitz — de havde aabenbart haft paa Fornemmelser, at det var at spænde den danske Eftergivenhed over dens Bæreevne — men efter nogen Tøven havde Regeringen givet sin Velsignelse til dette som alt andet, hvad Tyskerne har ønsket at foretage sig af Overgreb.

Rigsdagen var oprørt over denne Retskrænkelse, men Thune Jacobsen mødte med Responsum fra den altid villige Højesteretspræsident Troels Jørgensen, og Hr. Scavenius havde hos den nyansatte og absolut folkeretskyndige „Expert“ og Naziven, Reitzel-Nielsen, indhentet en supplerende Attest for, at det var i Overensstemmelse med gode internationale Krigsretsregler, naar Tyskerne øvede Vold mod dansk Retspleje.

Tidligere Udenrigsminister, Dr. P. Munch, der var Nimandsudvalgets Ordfører, tilbageviste skarpt de to foragtelige Dokumenter. Dr. Munch fik den 9. April 1940 Tyskernes Note og Forsikringer. Tyskerne gav, sagde han, klart Afkald paa at betragte Danmark som et krigsbesat Land. Ingen Krigsretsregler gælder derfor i Danmark. Saa trak Scavenius det Memorandum tilbage, som hans ny Lakaj, Reitzel-Nielsen havde udarbejdet.

Thune Jacobsen talte og talte, som det er hans daarlige Vane at gøre. Men Stats- og Udenrigsminister Erik Scavenius foretrak at bakke ud af den pinlige Situation hvori han og hans Justitsminister havde bragt sig. Han gik til Dr. Werner Best og talte med ham og opnaaede en Slags Ordning. Der udsendtes en Erklæring om Arrestationen af Professor Chievitz, og Offentligheden fik en Forsikring om, at Professoren og en Række andre Borgere skulde dømmes ved dansk Ret. Men endnu — 14 Dage efter Arrestationen — hendsider de i tysk Fangenskab, underkastet Tyskernes Vilkaarlighed.

Dr. Werner Best, der i Danmark skal øve sig paa den af ham selv opfundne Storrumsforvaltning, har valgt en Taktik, som er udspekuleret afpasset efter Lydregeringen Scavenius' hele Position og

Formaal. Han er „Raadgiver“ for Regeringen, ogsaa i indre danske Anliggender. Han vil ligesom Scavenius bevare Skinnene af en „dansk“ Administration, og han vil først og fremmest fastholde Skellet mellem det tyske Herrefolk og det lille danske „Storrumsfolk“. Derfor har han afblæst Fritz Clausens Magtstræb, midlertidig afblæst Jødekampagnen i „Fædrelandet“ og hindret andre Daarskaber, som kun kunde tjene til at bringe Haan over Herrefolkets Hoveder.

Sikkert vokser Dr. Bests Indflydelse paa denne Maade fra Udenrigsministeriets Kontorer ud i hele det danske Administrationsapparat. Han er en meget farlig Mand, og dersom ikke hver eneste Dansk uafledeligt er paa sin Post og parat til at yde Modstand paa enhver Maade og overalt, vil han og Regeringen Scavenius umærkeligt inkorporere Danmark og det danske Folk i det tyske Storum, hvor Undertrykkelse venter, og hvor enhver med eller mod sin Vilje vil lide Sammenbruddets forfærdende og kaotiske Skæbne sammen med Nederlagets Tyskland.

Herimod er det, alle frie Danske kæmper, og til den Kamp, der maa føres imod Udslettelsen, er det paa Tide, at enhver yder sit Bidrag, stort eller lille, paa høje saavel som lave Poster i det danske Samfund. Handling skal øves og Handling skal navnlig nu forberedes, til Befrielsens Time er inde. Og den vil ikke lade vente længe paa sig.

Med en Regering Scavenius vil Danmark gaa under sammen med Tyskland. Med frie danske Mænd i Spidsen for et frit, kæmpende Folk vil Danmark opleve Sejrens Dag med de Allierede ved Norges, ved Hollands, Belgiens og ved alle andre smaa tapre og kulturbeslægtede Nationers Side. Valget turde ikke være svært. Men der skal vælges i Dag — i Morgen kan det nemt være blevet for sent!

*Enhver Dansk bør hjælpe
de indespærredes Familier*

Som Hr. W. Best tænker sig et Storrums

Den tyske Befuldmægtigede i Danmark, Dr. Werner Best er ikke tilfældigt sendt til København. Han er kommet til det danske Modelprotektorat for at prøve sine Administrationsteorier i Praksis og muligvis for at kvalificere sig som tysk Storrumsadministrator.

Det System, som Hr. Best har udtænkt, kalder han i en Artikel den 6. Juni 1942 i „Zeitschrift für Politik“ for „Storrumsordning og Storrumsforvaltning“. Det er vel værd at kende for os Danske, der er udset som dets foreløbige Ofre, og gaar i Korthed ud paa følgende:

Storrummet er en ny politisk og økonomisk Enhed af Landomraader, der rækker ud over et enkelt Folks, „Førerfolket“,s, Beboelsesrum, men afgrænses overfor andre bestaaende Storrums. Altsaa har Krigens Gang i hvert Fald belært Dr. Best om, at selv et Storrums maa have sine Grænser. Det staar nu til os at belære ham om, at disse Grænser i Nord maa gaa syd for Krusaaen!

Det tyske Storrums skal forvaltes paa flere Maader. Hr. Best skelner, uden paa Forhaand at binde sig strengt til Skemaet, mellem fire Forvaltningsmetoder, nemlig Forbundsforvaltningen, der er den mildeste Form for Undertrykkelse. Formelt indrømmes der under denne Form Selvstyre og Suverænitet. Hvad Formaliteten betyder, har Danmark allerede erfaret mere end tilstrækkeligt!

Mellem Berlin og „Forbundslandet“ skal der bestaa diplomatisk Forbindelse, men „Diplomaten“s Opgave er ikke Repræsentation, næh, han skal bare sørge for, at Storrummets Førerfolk faar sin Vilje hos „Forbundsregeringen“!

Det næste Skridt mod Udslættelsens Totalitet er Tilsyns- eller Opsynsforvaltningen, hvor „Førerfolket“ helt kontrollerer og fører Opsyn med det undertrykte Folks Gøren og Laden gennem et Tilsynsraad, hvis Fører er direkte overordnet det tilsynsunderkastede Folks Regering.

En Række Storrumslande kan imidlertid

plet ikke have deres egen Regering. De skal styres af en Regeringsforvaltning, d.v.s. direkte underlægges Wilhelmsstrasse. Og endelig er der Tale om Koloniforvaltning af visse Omraader, hvor Indbyggerne altsaa kommer til at rangere med tidligere Tidens Negerslaver.

Hr. Best beskæftiger sig en hel Del med, hvorledes Storrummets fremtidige tyske Embedsmænd skal uddannes, og tilstaar indirekte, at Nazibonserne af i Dag ikke helt dner til de Opgaver, de skal paatage sig. De lider efter Hr. Bests Mening af den Svaghed, at de blander sig for meget i ligegyldige, lokale Petitesser og skaber en Animositet mod det tyske Herrefolks Repræsentanter, som bør undgaas, for at Udslættelsen af national Selvstændighed kan blive saa meget desto mere effektiv. Anvisningen minder ikke saa lidt om de Lærebøger man for et kvart eller halvt Aarhundred siden skrev for vordende Koloniembedsmænd i Afrika.

Det er Hr. Bests Regel for Herrefolkets „Angehörige“, at man skal fare med Lempe, hvor det er muligt, uden at risikere Forstyrrelser i Storrumsforvaltningen. Mer Tilintetgørelse og Tilbagetrængen af (Tyskerne) fremmede Folkeenheder strider aldeles ikke imod Livslovene, som Historien har lært os dem, bare det gennemføres fuldstændigt, siger Hr. Best. Man mindes uvilkaarligt Jødernes Udryddelse i Polen: I Hundredtusindvis stillet op paa Række med en Spade i Haanden og med Ordre til at grave to, tre Meter ned, og naar det er besørget, bliver de mejet ned af et tilstrækkeligt Antal Maskingeværer. De styrter døde ned i den lige gravede Grav, som derefter kastes til. „Udryddelsen“ er sandelig fuldstændigt! Og altsaa i Overensstemmelse med Hr. Bests „Livslove“.

For Tyskerne skal ethvert andet Folks Væsen og — for at tage et aktuelt Ord — Egenart, være fremmed. Heraf følger, at Tyskerne ikke kan beskæftige sig med de „underlegne“ Folks Smaatterier, men maa hellige sig de store Linjer. Smaaingreb

er til liden eller ingen Nytte, men de store Indgreb, som ensretter Storrummets økonomiske og politiske Funktioner, det er den Kunst, som det tilkommer Tyskerne at udøve i Fremtiden.

Og nu prøver Dr. Best altsaa at lade Smaatterierne ligge i Danmark, for at ensrette os efter Storrumslinjer,

Hr. Best øver sig paa Storrumsadministration i det lille Danmark, og ingen Dansker bør tage fejl af det! Ingen bør

bare et Øjeblik lade sig vildlede af Hr. Bests tilsyneladende „Velvilje“ og „Forstaaelse“ — det er blot Kattens Leg med Musen, og her er kun eet at stille op. Med alle Kræfter og alle Midler øve Modstand, rotte sig sammen og slaa fra sig i Overbevisning om, at det er den eneste eksisterende Maade, hvorpaa vi kan undgaa den fuldstændige nationale Tilintetgørelse, som Hr. Bests Administration tilsigter og som den „danske“ Regering Scavenius skal formidle!

Dansk Tale i en Alvorsstund

Professor, Dr. med. Mogens Fog, som var en af de heldige, der undslap Politiet under Razziaen den 9. Decbr., har sendt sine Venner et Brev, hvoraf vi tillader os at gengive nedenstaaende, som vi mener har almen Interesse:

... Jeg haaber og tror, de sidste ugers begivenheder har aabnet Deres øjne for, at vi nu her i landet er ude i den fuldstændige retsløshed og i begyndende terror. Alle skal vide, at tysk politi i dag faar lov til at arrestere enhver dansk borger, det finder for godt. De spørger ikke i forvejen, hvem de maa slaa ned paa. En eller to danske betjente faar lov til at bivaane anholdelsen, derefter ses ofret ikke af nogen dansk... enhver antinazistisk handling eller agitation kan bringe folk i Gestapos vold.

... Karakteristisk nok hørte man de første dage efter Chievitz' arrestation folk sige: „Jamen er han da kommunist?“ Et udtryk for, at enkelte danske endnu ikke har opdaget, at enhver antinazist efter tyskernes ordbog er kommunist. — Nej, Chievitz er ikke kommunist. Men han og heldigvis mange andre folk af forskellige politiske ønsker, har indset, at fronten mod nazismen maa være en enhedsfront, en samling af alle kræfter, der siger: Ikke dette, fremfor alt ikke dette. De gør det i tryk forvisning om, at er først den nazistiske fare nedkæmpet, saa kan vi an-

dre frit drøfte de former, hvorunder landet skal styres i fremtiden. Og lad mig sige det saa stærkt, jeg formaar: Jeg ønsker ikke og jeg tror ikke, andre end danske skal komme til at bestemme landets fremtidsskæbne — uden hjælp af fremmede vaaben.

... „Det er saa lidt, vi kan gøre“ er en anden af de traditionelle bemærkninger i dagligstuediskussionerne. Rigtigt, men hvis alle havde sagt det, var Hitler verdens herre i dag. Jeg tror paa vor antinazistiske oplysnings og vore antinazistiske handlingers betydning. Vi skaber usikkerhed hos besættelsesmyndighederne, vi danner modvægt mod den aandelige forgiftning, vi holder nazismens metoder og maal irem i dagslyset, og vi binder vel ogsaa nogle flere folk heroppe end i tilfælde af komplet underkastelse. „Draaber i havet“, siger De. Nuvel, havet bestaar af draaber, i en bevægelse som vor er intet for smaat, hvert halmstraa, vi lægger nazisterne i vejen, har sin betydning.

... Med det formaal at bevare en vis materiel præferencstilling har vore regeringer ofret alle vore tidligere retsgoder, men samtidig har de skabt basis for, at vort landbrug, vor industri, vor handel og et stort antal af vore arbejdsledige er traadt an som aktivt led i den tyske krigsmaskine. Hvis ikke vort folk aabent vi-er, at det misbilliger regeringernes handlemaade, at det tør vove en indsats for sine idealer, maa de allierede magter med rette

anse os for fjendeland — med de følger, det kan have ved fredsslutningen. Hører De ikke den stigende kølighed, naar Danmarks navn nævnes i den engelske radio — eller ikke nævnes!

Med en snild forskrivning hed det i den „officielle meddelelse“ paa fandens fødselsdag vedrørende Chievitz' anholdelse, at „Frit Danmark“ vil sætte vide kredse af den danske befolkning op mod regeringen. Nej, det er ikke mod regeringen, at vor kamp er rettet, det er mod nazismen; og regeringen maa kun staa for skud i den udstrækning, den aktivt understøtter vort lands fjender.

Nogle ord om regeringen. Jeg nærer ikke tvivl om, at adskillige medlemmer ogsaa af den nuværende regering har de reneste motiver for deres handlinger og tror at tjene deres land ved at vælge „det mindre ondes politik“. Men det er ikke tiden at granske vore ministres private motiver — det kan spille en rolle for vor bedømmelse af deres personligheder, men ikke for vor bedømmelse af virkningen af deres handlemaade. Og den er efter min mening til ubodelig skade, ikke alene for vort omdømme i udlandet, men ogsaa fordi den splitter og desorienterer befolkningen, afvæbner den aandeligt set og tilslører undertrykkelsens sande væsen.

„Men hvad andet kan de gøre?“ De kan sætte sig til modværge saa længe, det lader sig gøre. Og er det ikke muligt længere, saa kan de gaa. Tiden har lært os, at de foretrækker at blive og give køb, i hvert fald paa alle betydende punkter. Hvis de gaar, faar vi et styre, der som det norske aabenlyst er en tysk lyd-regering. Det vil betyde, at det danske folk blir svejtsset sammen i ubrydelig enighed, det vil betyde desorganisering af landets administration i hvert fald for en tid (tænk paa, hvad det er for folk, de har at arbejde med!) det vil betyde nedsat hjælp til Hitlers krig. „Kun en draabe —“, javel, men for øjeblikket tyder meget paa, vi er nær ved bægerets rand.

Talrige af dem, der har villet gøre en indsats for et frit Danmarks sag, sidder i dag i fængslerne, — kommunister eller ikke-kommunister. De har maattet erkende,

at vor presse-, tale- og forsamlingsfrihed, vor retssikkerhed var illusioner. Men de har vist det, da de handlede. Jeg tror ikke, een af dem fortryder, hvad han har gjort, men maaske, at han ikke fik lejlighed til at gøre mere. Jeg ved, de er enige med mig i, hvad jeg har skrevet, og at Christ-mas Møller ogsaa er det; de vilde have understreget det, jeg har sagt om enhedsfrontens nødvendighed. Nu beder jeg mine venner og bekendte: Tag varsel af vor skæbne. Tro ikke, at passivitet og eftergivenhed gavner vor fremtid, tro ikke, vi kan undgaa rædslerne under nazistisk voldsherredømme ved føjelighed. Der er kun een vej, den primitive, at sætte sig til modværge. Husk i arbejdet, at den enkelte ikke kan skelne mellem stort og smaat; afviser man at gøre det smaa, opnaar man ikke det store — siger man nej til at være et middel, har man samtidig fornægtet maalet.

... Jeg tror ikke, nogen der kender mig, vil betegne mig som fanatiker. — Særlig politisk interesseret, endsige aktiv har jeg aldrig været; de maal, jeg har sat mig i tilværelsen ligger paa andre omraader af mere fredelig mindre risikabel art. Men naar selve grundlaget for min aandelige eksistens trues, naar andre kæmper for mine idealer, saa har jeg ikke kunnet være en passiv tilskuer. Ingen af dem, jeg har arbejdet sammen med, havde ventet andet end det, der er sket, — vi har ikke søgt heltepositur, men blot villet være soldater i en hær, der vender front mod kulturens fjender.

Jeg forstaar saa godt, at andre maa se anderledes paa disse spørgsmaal end jeg, men jeg haaber, flere og flere vil slutte op om de mænd, der endnu kan og tør gøre arbejdet.

Med venlig hilsen, Deres hengivne
(sign) Mogens Fog.

Giv »FRIT DANMARK« videre
til Folk, De kender —

Sandheden skal ud!

FRIT DANMARKs Redaktion arresteret eller jaget af Tyskerne

Et Aar er nu snart forløbet, siden Christmas Møller, Professor Chievitz, Professor Mogens Fog, Biblioteksdirektør Døssing, Folketingsmand Aksel Larsen og en Række andre kendte Danske enedes om at udsende „FRIT DANMARK“ for, som det hed i Christmas Møllers Indledningsartikel, „at holde den danske Linje, for at give vore Landsmænd aaben og ærlig Besked om, hvad der foregaar, for, midt i Undertrykkelsen at tale saaledes, som det er klart for alle, at der tænkes i de 99 pCt. af Befolkningen“.

Den Komite, som paatog sig Udgivelsen, talte Repræsentanter for alle danske politiske Anskuelse. Meningsforskelligheder, der havde bestaaet før 9. April, lagdes til Side, og Kræfterne forenedes om eet eneste: Bekæmpelsen af den tyske Nazisme, der holdt Danmark besat.

FRIT DANMARK fik en god Modtagelse og en stor Udbredelse: mer end 20 000 Ekspl. spredes hver Maaned over Landet og bliver læst af mange, mange flere. Indholdet vakte Eftertanke, ofte ogsaa Handling. Modsigelse har vi ogsaa mødt, naturligvis! Saadan skal det være i et Land, der kæmper for sin Frihed til at tænke, tale og tro. Men vi har bragt paalidelige Efterretninger om Besættelsens Vilkaar og Frihedskampens Handlinger, og vor Indflydelse kan direkte aflæses af det forbitrede Had, hvormed de danske Myndigheder, paa Tyskernes Forlangende, fra den første Dag har søgt at ramme vor Bevægelse og vort Blad. Vi har ikke hid-

til besværet Læserne ret meget med de Vanskeligheder, som Thune Jacobsen og Konsorter lagde os i Vejen gennem Klappjagt paa vore Bogtrykkere og Medarbejdere. Men i Dag er vi nødt til at afse lidt af vor Spalteplads til dette Formaal.

Den 9. December blev som bekendt Professor Ole Chievitz og med ham Flertallet af FRIT DANMARKS Grundlæggere og Redaktionsstab arresteret af Tyskerne og hensat i tysk Fængsel. Andre lykkedes det — ved at flygte fra Hus og Hjem — at bringe sig i Sikkerhed „under Jorden“. Vi bringer andetsteds i Bladet Uddrag af det Brev, som Professor Mogens Fog fra denne sin underjordiske Tilværelse har sendt sine Venner og Bekendte.

Kun om Professor Chievitz' Arrestation er det til Dato lykkedes os at erfare nogle Enkeltheder. Vi gengiver dem her som typiske for henholdsvis den „danske“ Regerings og virkelig dansksindede Mænds Optræden: Professor Chievitz stod ved sit Barberspejl, da to tyske Gestapofolk ledsaget af to danske Betjente traadte ind i hans Hjem og forlangte, at han skulde følge med. De kunde paa hans Begæring end ikke fremvise en Arrestordre! Saa lidet agter man nu Opfyldelsen af Retsplejens simpleste Forskrifter. En vigtig Operation, som Professoren skulde have foretaget samme Formiddag, vilde Tyskerne ikke vente paa.

Professor Chievitz kom straks for tysk Krigsret og skulde give Forklaring om sin Virksomhed mod Besættelsesmagten. Han svarede med stort Mod og stor Aabenhed:

Vel havde han bekæmpet Kommunismen og deltaget i den finske Vinterkrig. Og han brød sig fremdeles ikke det mindste om Kommunismen. Men hadede han Kommunismen, saa hadede han Nazismen endnu mere! forklarede Chievitz. Og saa skildrede han, hvorledes han sammen med de øvrige havde startet FRIT DANMARK, og hvilken Mission dette Blad havde at udøve i det danske Folk, som burde yde al den Modstand, det formaaede, imod den tyske Besættelsesmagt.

Han lagde ikke Skjul paa, at FRIT DANMARK blev til i Samarbejde med Kommunisterne. Før nogen andre her i Landet havde Kommunisterne taget den aktive Modstand mod Besættelsesmagtens Overgreb op. Kommunisterne gjorde netop det, som Chievitz ventede og haabede, at enhver Dansk vilde gøre for sit Fædreland. Derfor veg han ikke tilbage for et Samarbejde med Kommunisterne, hvis Kampaand han haabede vilde brede sig til vide, vide Kredse af det danske Folk.

Alt dette forklarede Chievitz rent og tydeligt Tyskerne. Han gav det bedste

Udtryk for de Tanker og de Ideer, som besjæler hele Redaktionskomiteen i FRIT DANMARK. Han talte dansk, og det takker og højagter vi ham for.

Vi venter, at December Maanedes Begivenheder vil vække endnu mange flere til Eftertanke, og at den enige danske Front mod Nazismen og Besættelsen vil vokse sig stadig større og stærkere, saaledes at Professor Chievitz og de mange andre, som Tyskerne har arresteret, ikke forgæves skal have bragt deres meget store Ofre for Frigørelsen af Danmark og det danske Folk.

FRIT DANMARK vil fortsat udkomme som hidtil. Vi, der blev tilbage, og nye med os vil føre Kampen videre. Vort Blad vil fremdeles være forrest i Kampen som Talerør og Budbringer for den kæmpende Danskhed.

Thune Jacobsen og hans tyske Arbejdsgivere skal faa at sande Kraften og Alvoren i de gamle Ord: „For de gamle der faldt, er der ny overalt, de vil møde, saa snart der bliver kaldt!“

Quisling-Folk protesterer mod Deporteringen af norske Jøder

„Stockholm-Tidningen“s Korrespondent meddeler 1. Decbr., at et stort Antal NS-Medlemmer er udtraadt af Partiet som Protest mod den Vending, Jødeforfølgelserne har taget i Norge. Selvom det er forbudt Pressen med et Ord at omtale Deporteringen af Jøder til Polen og Tyskland, saa er Sagen dog kendt i hele Norge og bl. a. i Trondheim og Tönsberg skal det være kommet til voldsomme Sammenstød. Alene i Oslo skal flere hundrede Medlemmer have meldt sig ud af Partiet

som Protest og man regner med at der i hele Norge er mere end Tusind Tilhængere som i denne Anledning har foretrukket at trække sig ud af Legen.

— Hvad Foriskel er der paa et Vækkeur, og General Rommel?

— Et Vækkeur gaar fremad og siger Tik-Tak. General Rommel gaar tilbage og siger Tak-Tik!

Danske Statsborgere dømmes ved tysk Krigsret

Ritzaus Bureau „erfarede“ fornylig fra „paalidelig Kilde“, at to danske Statsborgere var idømt henholdsvis 10 og 5 Aars Tugthus for at have opfordret Værnemagten til Sabotage. Vi kan oplyse, at de dømte er to Fredericia-Borgere, nemlig den 48-aarige Arbejdsmand Johannes Kolling og den 35-aarige Former Christian Olsen.

I Meddelelsen lod man samtidig skinne igennem, at Dødsdom i Fremtiden ikke var udelukket, og da Regeringen ikke har taget Afstand herfra maa vi formode, at den er indforstaaet hermed. Hvor oprørende det end er, kommer det i og for sig ikke overraskende. Regeringen Scavinius har paataget sig at befordre den tyske Udvikling her i Landet, og Nazisme kan ikke trives uden Mord.

Vi omtaler andet Steds i Bladet, hvorledes Lov og Ret bogstavelig talt er ophævet her i Landet i Dag. Tyske Gestapofolk arresterer med eller uden danske Politifolks Viden eller Assistance danske Statsborgere og hensætter dem i tysk Arrest, uden Grundlovsforhør til Konstatering af deres Forbrydelse, uden Anklageskrift, uden Forsvarer — kort sagt uden lagttagelse af de simpleste Former for Retspleje i et civiliseret Samfund. Hvad man før vilde have erklæret for utænkeligt sker faktisk i Dag: Mennesker forsvinder i Danmark. De hensættes i tysk Fængsel og er dermed afsondret fra Omverdenen, selv fra deres nærmeste Familie. Hvad de anklages for oplyses ikke. Hvorledes de behandles kan man kun gisne sig til ud fra sit Kendskab til Nazismens almindelige Metoder. Det er ikke kun nogle få Personer, det drejer sig om. Alene den tyske Afdeling paa Vestre Fængsel i København rummer i Dag op mod Hundrede Danske, der saaledes hjælpeløst er prissivet de bestialske Undertrykkere. Og Regeringen tolererer det. Hertil kommer nu Meddelelsen om, at det næste Skridt

i tysk „Retspleje“ kan forventes taget — nemlig Indførelse af Dødsstraf. Ogsaa det synes Regeringen at ville godkende.

Men saa meget kan siges, at har Indespærringen af danske Statsborgere i de tyske Fængsler udløst Harme i brede Kredse, og det er en Kendsgerning, som selv ikke Regeringen kan være blind for, saa vil den første Dødsdom, der afsiges, være den Draabe, som faar Tyskerhadets Bæger til at flyde over og som rejser hele det danske Folk til enig, samlet Aktion mod Tyskerne. Da vil Arbejdspladsernes Hundredtusinder nedlægge Arbejdet og saaledes totalt lamme den tyske Krigsindustri her i Landet, og hver enkelt Borger vil vende sig mod Undertrykkerne. Da vil Regeringen ved sin holdningsløse Adfærd have opnaaet det modsatte af det, den hævder at tilstræbe.

200 nye Kontorer til Tyskerne

Dr. Werner Best, Storrumsseksperten, har forlangt flere Kontorer til sin velsignelsesrige Virksomhed. Som bekendt raader Tyskerne foruden Gesandtskabsbygningen over det meste af Dagmarhus, Hotel d'Angleterre, Hotel Phoenix, Nyboder, Skole, Harald Simonsens Palæ, Persilhusets Jernbanegade-Halvdel og mange flere Bygninger eller Dele af Bygninger i København. Men det er stadig ikke nok.

Hr. Best vilde have Bryggerforeningens Ejendom paa Raadhuspladsen, men det var ikke saa let, at faa de private Ejere til at afstaa Bygningen, og nu forhandles der med Dr. Best om Opførelse af en Ejendom til ham og hans Embedsmænd ved Knippelsbro. Til en tysk Administrationsbygning synes der, mærkeligt nok, at være tilstrækkeligt af Byggematerialer.

„Løfter -“

Den 4. December anholdt det danske Politi tre Mand, der forsøgte at forlade Landet. De erkendte at være landsat med Faldskærme for nogen Tid siden, men de nægtede at have været i Aktivitet under deres Ophold her. Tyskerne forlangte at faa dem udleveret, men fra dansk Side henviste man til en tidligere Aftale, ifølge hvilken „Faldskærmsfolk“, der viste sig at være danske, ikke skulde udleveres til Tyskerne. Disse hævdede imidlertid, at Aftalen var truffet under andre Forudsætninger og derfor ikke kunde gælde mere. Det danske Politi (eller var det mon Regeringen?) spurgte herefter, hvornaar man da kunde stole paa Tyskernes Ord. Svaret indløb den 14. December: De 3 arresterede var „udlaant“ (oh, Enfold!) til Forhør hos Tyskerne. Under Forhøret indfandt

en stærk tysk Militærkommando sig og krævede de arresterede udleveret. I Huj og Hast førtes de til Lufthavnen, hvor en Maskine holdt parat til at føre dem til Tyskland.

Udenrigsministeren og Justitsministeren siges at have nedlagt en skarp Protest — om de selv tror, at den vil have Følger, faar staa hen.

Selvfølgelig er der ikke andre her i Landet end maaske netop Regeringen, der mener at kunne stole paa Hitlers og hans Følgesvendens Ord, men denne Begivenhed understreger en Kendsgerning, som endnu ikke er gaaet op for alle: At Ministeriet Scavenius reelt er en tysk Lydregering, som ikke paa noget betydende Punkt kan sætte sig op mod Besættelsesmagten.

„Frit Danmark“ er Bladet for Danske

Udenrigsministeriet forbyder

Det er ikke nogen omfattende Produktion, H. Eskelund har udfoldet i den seneste Tid. Forhaabentlig skyldes det ikke, at vor Presse har taget alt for meget ved Lære og nu ikke længer trænger til at „retledes“. Her er Listen:

16. Nov.: Bladene anmodes om ikke at bringe nogen Omtale af det paa Sønderjydske Bogforlag, Haderslev, under Redaktion af Morten Kamphøener udkomne Værk „Kongen og Sønderjylland“.

19. Nov.: Der maa ikke i Bladene bringes Billeder af militære eller politiske Personligheder fra Lande, der befinder sig i Krig med Tyskland. Forbudet omfatter ogsaa tidligere godkendte Billeder og Arkivbilleder.

20. Nov.: Det henstilles, at Bogen „Med Kaj Munk paa Jagt“ af Forfatteren Poul

Hansen ikke gøres til Genstand for Omtale.

27. Nov.: Notitser, Artikler og alt andet redaktionelt Stof vedrørende mulige Foranstaltninger i Lighed med dem, der for en Uges Tid siden blev truffet i Hirtshals, og med, hvad der for Tiden foreligger i Thisted, falder ind under Reglerne for Behandling af Krigsbegivenheder her i Landet. Saaant Stof maa altsaa kun bringes i de fastsatte Lokalomraader og skal i hvert enkelt Tilfælde være forelagt Udenrigsministeriets Pressebureau i fuld Ordlyd til Godkendelse.

1. Dec.: Bortset fra en Meddelelse om Vinduesudstillingerne, der i Løbet af Tirsdag vil fremkomme fra Handelsministeriet, maa der angaaende Spørgsmaalet ikke bringes nogen som helst Meddelelse, Reportage o. s. v., udover hvad der gennem Pressesekretariatet maatte blive udsendt til Offentliggørelse.

Tyske Soldater som „faste Kunder“

Vi omtalte i sidste Nummer de Forhandlinger, der foregik vedrørende de tyske Besættelsestroppers Adgang til at gøre Indkøb i danske Butikker. Nu foreligger Resultatet, og det blev, som ventet, et Skridt i Retning af forøget Udplyndring af Landet. Hr. Halfdan Hendriksens Cirkulære af 2. December til alle Handlende og Næringsdrivende siger bl. a.:

„Det er med den danske Regering aftalt, at Medlemmer af den tyske Værnemagt og Medlemmer af tilsluttede Organisationer . . . skal behandles som danske Kunder, og at de, saafremt Salg kun sker til „faste“ Kunder, skal behandles som saadanne.“

Hr. Hendriksen tilføjer, at man fra den tyske Overkommandos Side har vist stor Forstaaelse for de vanskelige Forhold, der gør sig gældende her i Landet (havde samme Overkommando mon oprindeligt tænkt sig helt at nægte Danskere Adgang til Forretningerne?), og Hr. Hendriksen paalægger derfor de Handlende „paa loyal og samvittighedsfuld Maade at bidrage sit til fortsat at undgaa Gnidninger i For-

holdet til Værnemagten og dens Medlemmer“.

Hr. Scavenius og hans Ministerkolleger har gjort et nyt Skrabud for de tyske Gangstere. Nu vil de sidste Rester af Varer forsvinde i Lyntempo fra Forretningerne, dersom ikke de Handlende er paa deres Post. Man maa jo nemlig erindre, at medens vi „mindreværdige“ Danskere højst kan opnaa Prædikatet „fast Kunde“ i en enkelt Forretning, er de tyske Stratenrøvere fra nu af „faste Kunder“ i samtlige danske Forretninger. Vi saa den nye Tingenes Tilstand praktiseret kort før Jul paa Nørrebro i København. En tysk Turistbil med ca. 20 Passagerer kørte fra Forretning til Forretning. Soldaterne marcherede ind, 5—6 Stykker i hver Forretning, og foretog under højroset Larm Indkøb, til Hylderne saa at sige var raserede. En Handlende, som tilfældigt passerede forbi en saadan Udplyndringsaktion, ilede skyndsomst hjem og fjernede mest muligt fra Hylderne, før Sværmen naaede hans Forretning. Det bør samtlige danske Handlende gøre. Gem Varerne væk for de tyske Ransmænd. Gem dem til ærlige Danskerel!

Hr. Christiani melder sig til Tjeneste hos Dr. Best!

Venstre-Folketingsmanden, Dr. techn. Rud. Christiani har nu i Skuffelse over, at der ikke var nogen Ministertaburet til ham hverken i Regeringen Buhl eller Regeringen Scavenius, meldt sig helt til Tjeneste hos Tyskerne. Forleden luftede han sine tyske Sympatier i Rigsdagen. Man studsede — men det var der ingen Grund til, for Hr. Christiani har for længe siden helt skiftet selskabelig Omgang. For nylig holdt han Middagsselskab for Hr. Best, Hr. Kannstein og flere andre fremtrædende tyske Herrer.

Hr. Christianis gamle Venner og hans Tjenestefolk reagerede prompte. De første ved at sende Afbud, naar han inviterede dem, de sidste ved at forlade hans Hus!

Hr. Christiani har ikke blot accepteret den tyske Storrumpolitik, men ogsaa den tyske Etikette. Han foreslog saaledes i fuldt Alvor paa Rigsdagen at fjerne alle Plakaterne med Kongens Opraab og erstatte dem med Erik Scavenius' Regeringserklæring. Man nøjes ikke med at undrøse, man fyldes med Foragt!

Til Eftertanke -

I Ejendommen, Frederiksgade 19, har 70 Lejere modtaget nedenstaaende Skrivelse:

EJENDOMMEN
Frederiksgade 19

Vi beklager at maatte meddele Dem, at vi i Henhold til nedenstaaende Afskrift af Skrivelse fra Københavns Magistrat, Overborgmesteren, af 21. Nov. 1942, ser os nødsaget til at opsigte Deres Lejemaal til Fraflytning hurtigst muligt — senest 1. Jan. 1943.

Frederiksgade 19, 25. Nov. 1942.

Den medfølgende Afskrift havde følgende Ordlyd:

KØBENHAVNS MAGISTRAT
Overborgmesteren,
Raadhuset, 21. Nov. 1942.

Paa Foranledning af Indenrigsministeriet anmoder Magistraten Dem herved om at stille til Disposition for den tyske Marinebefalingshavende Værelserne i Deres Ejendom, Frederiksgade 19, saa vidt muligt fra 1. December d. A. og senest fra 1. Januar n. A. at regne til Indlogering af Marinehelferinnen.

sign. Viggo Christensen
Lindblom

D'hr. Nørgart & Jensen,
Frederiksgade 19.

Samtidig meddeler Pressen, at Københavns Boligreserve er opbrugt.

„DE FRIE DANSKE“ meddeler, at Dr. la Cour nu er blevet løsladt efter udstaaet Straf. D. v. s. løsladt er nu saa meget sagt. Dr. la Cour er blevet forvist til en Slags Internering paa Vallø Slot, hvor han er undergivet Slotsforvalterens Tilsyn.

Et af Clausen-Bandens mest fremtrædende Medlemmer i Viborg, Skomager Jens Nørgaard Christensen tabte fornylig mere i Kortspil, end han havde Raad til og forsøgte straks at bøde derpaa ved at omsætte den nazistiske Ideologi i Praxis. Han skrev et Pengeafpresningsbrev

til en lokal Handelsmand, af hvem han forlangte 700 Kroner. Det hele var dog saa kluntet lavet, at Skomageren straks blev opdaget. Efter at have tilstaaet blev han — løsladt!

Fra 1. Januar er det forbudt overhovedet at vise engelske eller amerikanske Film. Samtidig er det blevet paalagt samtlige danske Ugeblade at undgaa alt engelsk- og amerikansk-præget Novelle- og Artikelstof. Det er Gnomen i Udenrigsministeriet, Eskelund, der har paataget sig denne malpropre Ensretnings-Opgave.

Alle københavnske Betjente skal nu have Tjenestetelefon. Indtil Installationen er i Orden, beordres Beboere i Ejendommen — der har Telefon — til at agere Central for vedkommende Betjent. Han skal frit have Adgang til Telefonen, og han skal Døgnet igennem kunne tilkaldes. Mon ikke det var paa sin Plads, om saadanne tvangsindlagte Telefonvagter vendte det døve Øre til, naar Alarmen lød om Natten.

Grosserer-Societetets Fedevarer Sektion meddeler, at der i Oktober Kvartal er stillet 5 Millioner Rmk. til Raadighed for Udførsel af Svin, levende, slagtet eller konserveret — og dog lovede Buhl i sin første Radiotale som Minister, at Hjemmemarkedets Forbrug af Flæsk i første Række vilde blive dækket.

Den seneste Tids Skibsførli:

16. Sept. Tysk Transportskib „Scharhorn“ minesprængt i Kattegat.

17. Sept. MS „Anni“ af Hamburg minesprængt ved Svanegrund.

19. Sept. MS „Astrid“ sunket ved Østre Flak.

Fiskekutteren „Daggry“ E. 120 af Esbjerg minesprængt i Nordsoen.

20. Sept. Trægaleasen „Emilie“ af Næstved minesprængt i Aggersund.

21. Sept. SS „Falken“ minesprængt ud for Espergærde.

Tysk Motorskonnert „Hilda“ minesprængt ved Bogø.

Skonnerten „Sara“ af Lohals minesprængt udfør Espergærde.

Tysk Galease „Heimat“ minesprængt ved Prøvestenen.

23. Sept. Tysk Vagerdamper „Hast 2“ minesprængt i Lillebælt.

13. Nov. „Assistent“ af Bandholm minesprængt ved Omø Staalgrund.

Norsk Damper „Concordia“ beskadiget ved Minesprængning.

19. Nov. Tysk Damper „Duisburg“ minesprængt ved Als Odde.

*

Virksomheder, der er med til at forlænge Krigen, og dermed Undertrykkelsen af Danmark — de arbejder alle for Tyskerne:

Hartmans Maskinfabrik, Vermundsgade 5, leverer Gasgeneratorer..

Glud og Marstrand, Rentemestervej: Lavetter til Maskingeværer. Værktøj.

Montør L. A. Gorgani, Sandhøjen 26: Tændanordninger til Flyvebomber.

I-S Carltop, Roskildevej 371: Dele til Flyvemaskiner og Miner.

Ford, Sydhavnen: Gasgeneratorer.

Nordic, Roskildevej, Glostrup: Aluminiumsdele til Flyvemaskiner.

Harnisch, Nygaardsvej 14: Landminer.

Siemens Lager, Bülowvej 34 B: Radiodele.

A-S Varde Staalværk har i den seneste Tid leveret ca. 2000 Tons til Atlasværket, Bremen, Neptunværket, Rostock, og Ardellværket, Berlin.

C. M. Hess, Jernstøberi, Vejle: Spånter til Hurtigbaade.

(Listen fortsættes i næste Nummer).

Til Efterfølgelse -

Fredag d. 11. December, da Arbejderne paa Burmeister & Wain skulde ombord i de tyske Baade, fandt de dem besat af bevæbnede Vagter fra Clausens Frikorps-Bande. Arbejderne nægtede herefter at gaa ombord, og hele Værftet laa stille til Fyraften. Om Lørdagen var Vagterne fjernet og Arbejdet gik sin rolige Gang. Men om Mandagen dukkede de bevæbnede op igen, hvorefter Arbejdet standse og laa stille hele Dagen. Saa endelig begreb Tyskerne, at den Slags Provokationer finder danske Arbejdere sig ikke i. Nu er Vagtposterne fjernet.

*

Et Polhjul til Karup Elektricitetsværk, der bl. a. leverer Strøm til Flyvepladsen, er tre Gange i Træk blevet beskadiget. Hver Gang, det kommer til Montagehallen for at blive afprøvet, viser det sig at være ødelagt.

*

En Topskruer til en Kampvogn bar en Mærkeseddel: „Afmonteres forsigtigt“. Værkføreren gjorde opmærksom paa, at den var uerstattelig. Den blev afmonteret

med en Mejsel og er for stedse gjort uanvendelig.

*

Paa V. Jensens mekaniske Værksted, Sct. Jør., ensgade i Odense, har Reparationen af Flyvemaskinemotorer været forsinket fra Maj til November.

*

21. Nøember fandt der en voldsom Eksplosion Sted paa Jernbanelinjen Nord for Hellerup umiddelbart foran et tysk Ammunitionstog. Godt en Meter Skinne bortsprængtes, men Toget blev standset.

*

2. December brændte det hos Skræderfirmaet Tafdrup, København, der arbejder for Tyskerne. Skaden paa Ejendom og Maskiner var stor.

*

I adskillige større Virksomheder har man det største Besvær med at oprettholde den tyske Korrespondance, fordi vigtige Papirer bliver „forlagt“. Sørg for, at det sker overalt. Jo flere Hændringer, der lægges Tyskerne i Vejen, des hurtigere faar vi Has paa dem!